

Gemeente Het Bildt
De heer W. Terpstra
Postbus 34
9076 ZN St. Annaparochie

11 oktober 2006

957MIN/Abb rapportage/PB/v2

Ecologische beoordeling industrieterrein Minnertsga

Geachte heer Terpstra,

In verband met de beoogde herinrichting van enkele landbouwpercelen nabij Minnertsga ten bate van industrievestigingen, heeft u ons bureau verzocht om een ecologisch onderzoek uit te voeren. Het plangebied is op 22 september 2006 door ons bezocht en wij hebben literatuurgegevens en andere bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. Met de resultaten daarvan heeft een toetsing van de beoogde herinrichting plaatsgevonden in het kader van de Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming) en de Flora- en faunawet (soortbescherming). De rapportage van onze bevindingen zijn in deze brief opgenomen.

In deze versie van de rapportage zijn wijzigingen in de figuren en de tekst opgenomen ten opzichte van de eerste versie. Deze hebben te maken met de onjuiste benaming van de onderzoeksgebieden in de eerste versie.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,

P. Biezenaar

Ecologische beoordeling industrieterreinen Minnertsga

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek

J. Schut

Veenwouden, 26 september 2006

Huidige situatie en inrichtingsplan

De gemeente Het Bildt heeft plannen om in het dorp Minnertsga percelen die momenteel in agrarisch gebruik zijn, via een bestemmingsplanwijziging (artikel 19 procedure) te gaan ontwikkelen als industrieterrein. Het gaat om uitbreiding van industrieterrein Colkesyl en om Groot Hermana Fase 2. Deze percelen zijn in de bijlage gemarkeerd met een groene punt.

Beide plangebieden bestaan grotendeels uit intensief gebruik agrarisch grasland en bouwland, waarvan het meeste ten tijde van het veldbezoek braak lag. Beide gebieden worden doorsneden met sloten. Het aanwezige oppervlaktewater is voedselrijk tot zeer voedselrijk. Langs de noordgrens van het plangebied Groot Hermana en langs de oostgrens van plangebied Boskdykje is sprake van jonge bossingels.

Voordat een beoogde ruimtelijke ingreep wordt uitgevoerd, dient onderzocht te worden of er negatieve effecten op (beschermde) soorten en beschermde gebieden kunnen optreden. Het plangebied is daarom (op 22 september 2006) door ons bezocht en wij hebben literatuurgegevens en andere bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. Met de resultaten daarvan heeft een toetsing van de beoogde herinrichting plaatsgevonden in het kader van de Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming) en de Flora- en faunawet (soortbescherming).

Omdat beide gebieden zeer vergelijkbaar zijn en op korte afstand van elkaar liggen, is besloten het ecologisch onderzoek van beide gebieden samen te nemen.

Gebiedsbescherming

De juridische bescherming van natuurgebieden is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet. Hierin zijn bepalingen opgenomen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied dat in het kader van deze wet is beschermd. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Waddenzee. Gelet op de afstand tot de Waddenzee en het landgebruik in het tussenliggende gebied, is het niet te verwachten dat de herinrichting van invloed is op het Natura 2000-gebied IJsselmeer.

Het plangebied maakt geen deel uit van gebieden die de provincie van belang acht voor de Ecologische Hoofdstructuur. De beoogde herinrichting veroorzaakt geen negatieve effecten op ecologische verbindingzones, noch op andere gebieden van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

Soortbescherming

De bescherming van soorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Hierin zijn bepalingen opgenomen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Volgens deze wet is

een aantal planten- en diersoorten aangewezen die licht, middelzwaar of zwaar beschermd zijn. Voor licht beschermde soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Voor middelzwaar beschermde soorten geldt alleen een vrijstelling wanneer de beoogde werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een door LNV goedgekeurde gedragscode. Voor zwaar beschermde soorten dient bij ruimtelijke ingrepen ontheffing te worden aangevraagd. Voor de inhoud van deze wetgeving wordt verwezen naar de betreffende wetteksten. Behalve de Flora- en faunawet is ook de Rode Lijst van belang, waarop zeldzame en bedreigde soorten zijn opgenomen.

Hieronder is beschreven of in het plangebied soorten voorkomen die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet of op de Rode Lijst staan. Er is daarbij aangegeven of de beoogde herinrichting invloed heeft op de genoemde beschermde en bedreigde soorten.

Planten

Zowel plangebied Boskdykje als plangebied Groot Hermana bestaan uit intensief gebruikte, agrarische gras- en akkerlanden. In deze sterk dynamische omgeving (door het bewerken van de grond) zijn geen zeldzame of beschermde plantensoorten in de percelen te verwachten. Planten die zijn aangetroffen zijn soorten als Grote brandnetel, Engels raaigras, Varkensgras en Bijvoet. Dit zijn algemene en niet beschermde soorten. In de voedselrijke sloten van beide plangebieden bestaat de begroeiing vrijwel geheel uit Klein kroos. Plaatselijk zijn de sloten dichtgegroeid met Riet. In geen van beide plangebieden komen wettelijk beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst voor. Ook bekende verspreidingsgegevens geven geen melding van beschermde plantensoorten in (de omgeving van) het onderzoeksgebied.

Libellen

De voedselrijke sloten in de plangebieden zijn vooral geschikt voor algemene libellensoorten als Lantaarntje, Variabele waterjuffer en Viervlek. Op basis van het beschikbare habitat in de plangebieden kan het voorkomen van kritische of beschermde libellensoorten worden uitgesloten.

Dagvlinders

Door het ontbreken van oppervlaktewater en een natuurlijke plantengroei van bloemrijke ruigten die veel vlinders aantrekken, zoals Braam en Koninginnekruid, is het plangebied niet geschikt als biotoop voor libellen en vlinders. Er zijn van deze soortgroepen geen beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen en deze worden ook niet verwacht.

Vissen

Over de verspreiding van zeldzame vissen is voor een groot deel van Nederland vrij weinig bekend (de Nie 1996, Zollinger *et al.* 2003, www.ravon.nl). Dit geldt ook voor het plangebied. De smalle sloten in beide plangebieden zijn voedselrijk tot zeer voedselrijk, en gedeels dichtgegroeid met Riet of Klein kroos. Gelet op het habitat dat in beide plangebieden wordt aangetroffen, is het onwaarschijnlijk dat er beschermde vissoorten worden aangetroffen. Mogelijk zijn de sloten wel geschikt voor zeer algemene vissoorten zoals de Tiendoornige stekelbaars.

Bovendien worden de sloten in het kader van de plannen niet gedempt en worden ook de slootoevers niet vergraven. Daardoor treden er voor de voorkomende vissoorten geen effecten op ten aanzien van de plannen. Van conflicten met de Flora- en faunawet is derhalve geen sprake.

Amfibieën en reptielen

Gelet op de voedselrijke omstandigheden in beide plangebieden en de bekende verspreiding van amfibieën in Nederland (www.ravon.nl, Ravon 2004, Bergmans & Zuiderwijk 1992), komen in beide gebieden algemene, licht beschermde amfibieënsoorten voor, zoals Gewone pad, Meerkikker en Bruine kikker voor. Bij ruimtelijke plannen geldt voor deze soorten een vrijstelling volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet. Van de beide plangebieden en omgeving zijn geen zeldzame amfibieënsoorten of soorten van de tweede of derde beschermingscategorie bekend (Wymenga *et al.* 2005). De beoogde herinrichting veroorzaakt derhalve geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën.

Het plangebied is in zijn huidige vorm niet geschikt als leefgebied voor reptielen. Het voorkomen van reptielen in het plangebied is dan ook uitgesloten. De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van reptielen.

Broedvogels

Door het grotendeels ontbreken van opgaande begroeiing is het plangebied niet of nauwelijks geschikt voor broedvogels die nesten in bomen en struiken maken. Er zijn geen nesten van vogels in de begroeiing aangetroffen. De (schaarse) opgaande begroeiing van beide plangebieden is mogelijk geschikt voor algemene broedvogelsoorten, zoals Merel, Vink en mezen. Volgens

In de huidige situatie zijn beide plangebieden mogelijk geschikt als broedgebied voor vogels van open gebieden, zoals de Kievit. Dat het plangebied van belang is voor kritischer weidevogels, zoals de kwetsbare Rode Lijst-soorten Tureluur en Grutto, is onwaarschijnlijk, gelet op de nabijheid van wegen en bebouwing (zie bijvoorbeeld Wymenga *et al.* 2001).

de Flora- en faunawet is het niet toegestaan om broedende vogels en hun nesten te verstoren. Daarom dienen versturende activiteiten, zoals sloop, grondverzet en bouwactiviteiten, niet tijdens het broedseizoen te worden opgestart. Door vooraf aan het broedseizoen opgaande begroeiingen te verwijderen, kan worden voorkomen dat binnen het plangebied broedgevallen van vogels optreden. Wanneer er geen broedende vogels in het plangebied voorkomen, hoeft geen rekening te worden gehouden met de mogelijke verstoring daarvan, zodat ook tijdens het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) sloop- en bouwactiviteiten mogen plaatsvinden.

Zoogdieren (m.u.v. vleermuizen)

Het natuurloket geeft aan dat het kilometerhok waar de plangebieden deel van uitmaken, niet zijn onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Uit verspreidingsgegevens van Broekhuizen *et al.* (1992), blijkt dat in het 5x5 km grote uurhok waarin de gebieden liggen, licht beschermde soorten kunnen voorkomen, zoals Egel, Mol, Hermelijn, Ree, Woelrat, Haas en Konijn. Bij ruimtelijke plannen geldt voor

soorten van deze beschermingscategorie een vrijstelling volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Volgens Broekhuizen *et al.* (1992) komt de middelzwaar beschermde Steenmarter niet in de directe omgeving van Minnertsga voor, maar het is bekend dat het leefgebied van deze soort gedurende de laatste jaren groter is geworden. Het is niet waarschijnlijk dat van deze soort vaste verblijfplaatsen in één van beide plangebieden aanwezig zijn, want de Steenmarter huist meestal in gebouwen, houtstapels e.d. Deze ontbreken in het plangebied. Hoewel er geen aanwijzingen zijn gevonden van aanwezigheid van de Steenmarter, is het niet uitgesloten dat één of beide plangebieden onderdeel uitmaken van het foerageergebied van Steenmarters. Naar verwachting ondervindt de Steenmarter echter geen belangrijke negatieve effecten van de bestemmingsplanwijziging, gelet op de aanwezigheid van voldoende geschikt alternatief foerageergebied. Bovendien staat de soort bekend als cultuurvolger, die ook in stedelijk gebied regelmatig voorkomt.

In het plangebied komen (behalve vleermuizen) geen andere wettelijk beschermde zoogdiersoorten en Rode-lijstsoorten voor en deze worden ook niet verwacht. De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van zoogdieren (exclusief vleermuizen).

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn in Nederland zwaar beschermd. Dat betekent dat het zonder ontheffing niet is toegestaan om een verstoring te veroorzaken van foerageergebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen. Volgens de bekende vleermuisverspreidingsgegevens (Kuiper *et al.* 2006, Limpens *et al.* 1997) komen in de omgeving waarin de plangebieden liggen, vier soorten vleermuizen voor. Deze zijn: Meervleermuis, Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Het plangebied is door het ontbreken van geschikte waterpartijen niet geschikt als foerageergebied voor de Meervleermuis. Omdat geschikte bomen en gebouwen afwezig zijn, zijn er geen vleermuisverblijfplaatsen te verwachten. Voor de overige soorten maken beide plangebieden mogelijk onderdeel uit van hun foerageergebied. Tijdens bouwactiviteiten die samenhangen met de ontwikkeling van beide plangebieden, kunnen de gebieden tijdelijk minder geschikt worden als foerageergebied voor de genoemde vleermuizen. Er is in de omgeving echter voldoende ander foerageergebied beschikbaar, zodat er niet of nauwelijks sprake is van negatieve effecten. Na voltooiing van de werkzaamheden zal een deel van het plangebied opnieuw deel kunnen uitmaken van het foerageergebied van bijvoorbeeld de Dwergvleermuis en de Laatvlieger. Sterk negatieve effecten op vleermuizen zijn ten gevolge van de plannen niet te verwachten.

Vleermuizen vliegen vaak langs langgerekte landschapselementen, zoals houtwallen, bosranden of begroeide sloten. Daardoor is er vaak sprake van vaste vliegroutes, bijvoorbeeld voor verplaatsingen tussen een verblijfplaats en een foerageergebied. Belangrijke vliegroutes worden gezien als vaste verblijfplaats in de zin van de Flora- en faunawet, en zijn daarmee wettelijk beschermd. Door kap of verlichting van een migratieroute kan deze minder geschikt worden voor vleermuizen en daardoor zijn belangrijke functie verliezen.

De elzensingel die evenwijdig aan het Boskdykje loopt (de oostgrens van plangebied Groot Hermans Fase 2) vormt voor vlemuizen mogelijk een migratieroute. Indien deze elzensingel in het kader van de plannen (gedeeltelijk) wordt gekapt of wordt verlicht, treedt er mogelijk een conflict op met de Flora- en faunawet. In dat geval is aanvullend vlemuizenonderzoek noodzakelijk, om na te gaan in hoeverre de singel daadwerkelijk door vlemuizen wordt benut. Indien de singel niet wordt gekapt of verlicht, treden er naar verwachting geen effecten op ten aanzien van vlemuizen. Een ontheffingsaanvraag is dan niet nodig.

Conclusies

- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de Natuurbeschermingswet en de (P)EHS.
- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de Flora- en faunawet mits aan onderstaande voorwaarde wordt voldaan.
 - a. De elzensingel langs het Boskdykje (westelijke begrenzing van onderzoeksgebied Groot Hermans Fase 2) wordt niet gekapt of verlicht, zodat de functie van migratieroute die deze singel mogelijk voor vlemuizen heeft, intact blijft. Indien toch kapwerkzaamheden aan de singel worden uitgevoerd, of de singel wordt verlicht, dient vervolgonderzoek uit te wijzen in hoeverre vlemuizen gebruik maken van de singel (en er dus sprake is van een conflict met de Flora- en faunawet).
 - b. De werkzaamheden worden niet gestart tijdens het broedseizoen. Voor de vogelsoorten die relevant zijn voor het plangebied geldt een broedtijd van 15 maart tot 15 juli. Indien vooraf aan de werkzaamheden opgaande begroeiingen worden verwijderd, komen binnen het plangebied geen vogels tot broeden en hoeft er geen rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Indien ondanks de werkzaamheden binnen het plangebied toch broedgevallen optreden, dienen de werkzaamheden te worden gestopt tot na afloop van het broedseizoen.
- In het plangebied komen geen soorten voor die op de Rode Lijst staan.

Literatuur

- Bergmans, W. & A. Zuiderwijk 1986. Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging. Vijfde Herpetologeografisch verslag. Lacerta/ KNNV Uitgeverij, Hoogwoud.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Kuijper, D., J. Schut, A.-J. Haarsma, J. Ouwehand, H. Limpens & D. van Dullemen (red.) 2006. Meervleermuizen in Fryslân: kennisontwikkeling voor soortbescherming. A&W-rapport 748. Altenburg & Wymenga, ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Nie, H.W. de 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Stichting Atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing Int., Doetinchem.
- RAVON 2004. Waarnemingsoverzichten 2002. RAVON 17: 32-48.
- Wymenga, E. & M. Engelmoer mmv F. Nijland 2001. Takomst foar de Skries. Bouwstenen voor een beschermingsprogramma voor de Grutto in Fryslân. A&W-rapport 275. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Wymenga, E., A. Brenninkmeijer, L. Heikoop & J. Schut (red.) 2005. Speciale Beschermingszones en beschermde soorten in Fryslân. A&W-rapport 486. Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden.
- Zollinger, R., R. Creemers & F. Spikmans m.m.v. M. Verdijk, B. Prudon, H. de Nie & Werkgroep Poldervissen RAVON 2003. Gegevensvoorziening vis- en amfibiesoorten Annex II Habitatrichtlijn. Overzicht beste leefgebieden Kamsalamander, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Bittervoorn en Rivierdonderpad. Stichting RAVON, Nijmegen.

Bijlage: Ligging van de plangebieden

Boskdykje

Groot Hermana Fase 2

